

e-proceeding

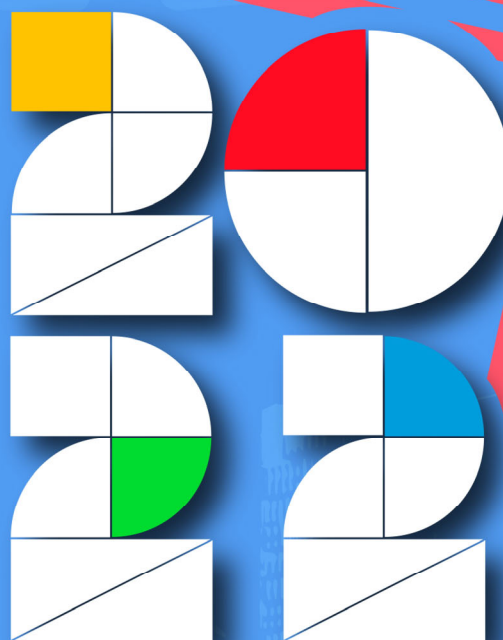
Technology, Science, Social Science & Humanities
International Conference 2022

Tesshi

Reengineering
Knowledge &
Creativity for
Global Excellence

30
June

***E-PROCEEDINGS
TECHNOLOGY, SCIENCE, SOCIAL SCIENCES AND
HUMANITIES INTERNATIONAL CONFERENCE
TeSSH 2022***

**Reengineering Knowledge and Creativity
for Global Excellence**

Copy Editors:

***Nor Azrina Mohd Yusof (Dr.)
Lee Chai Chuen
Juaini Jamaludin
Normaziana Hassan***

**Papers presented online at
Technology, Science, Social Sciences and Humanities
International Conference 2022 (TeSSH 2022)
30 June 2022
UiTM Cawangan Kedah, Merbok
Kedah, Malaysia**

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA CAWANGAN KEDAH

Copyright © 2022 is held by the owner/authors(s). These papers are published in their original version without editing the content.

The views, opinions and technical recommendations expressed by the contributors are entirely their own and do not necessarily reflect the views of the editors, the Faculty or the University.

Copy Editors/Layout :Nor Azrina Mohd Yusof (Dr.)
Lee Chai Chuen
Juaini Jamaludin
Normaziana Hassan

Cover Design :Asrol Hasan

eISBN : 978-967-2948-33-9

Published by : Universiti Teknologi MARA CawanganKedah,
08400 Merbok,
Kedah,
Malaysia.

Printed by : Perpustakaan Sultan Badlishah
Universiti Teknologi MARA Cawangan Kedah,
08400 Merbok,
Kedah,
Malaysia.

Foreword

The papers compiled in these e-proceedings are papers presented online at Technology, Science, Social Sciences and Humanities International Conference 2022 (TeSSH I 2022) held on 30 June 2022 at Universiti Teknologi MARA (UiTM) Cawangan Kedah, Kedah, Malaysia. With the theme, ***Reengineering Knowledge and Creativity for Global Excellence***, the conference has brought together presenters of diverse background who shared their conceptual and empirical papers in broad areas that are subsumed under the fields of Technology, Science, Social Sciences and Humanities. These e-proceedings comprise current researches that were undertaken with the rigorous endeavour of knowledge enhancement to ensure that the world of academia will continue to flourish. It is thus hoped that readers will significantly benefit from knowledge contained in these proceedings.

TeSSH I 2022 and these e-proceedings would not have been possible without the great efforts from the presenters, and the generous support from the TeSSH I 2022 committee members and the Rector of UiTM Cawangan Kedah, Prof. Dr. Mohamad Abdullah Hemdi. A heartfelt gratitude is extended to all involved. It is hoped that these e-proceedings will be an impetus to stimulate further studies and research that benefit the society at large.

TABLE OF CONTENTS

1	A Conceptual Paper on Factors That Affect the Shariah Compliance Auditing Among the Islamic Financial Institutions in Malaysia	1
	Saifulrizan Norizan & Marjan Mohd Nor	
2	A Qualitative Study of Entrepreneurial Intention Among UiTM Kedah Accounting Students During Covid-19 Pandemic	8
	Mazlifa Md. Daud, Noora'in Omar, Muhammad Hariz Hamid, Mohd Hafiz Hashim & Anwar Johari	
3	A Review on By-Laws of Alor Setar City Council (MBAS)	21
	Nor Zaini Zainal Abidin, Nur Irinah Mohamad Sirat & Nurul Mazrah Manshor	
4	Accounting For Agriculture in Malaysia: A Special Attention to Aquaculture	27
	Saifulrizan Norizan, Mohd Halim Kadri, Zarina Abu Bakar & Juyati Mohd Amin	
5	Age-Friendly Environment for Older People: Challenges and Plans	34
	Noorlailahusna Mohd Yusof & Suziana Mat Yasin	
6	Aplikasi Inovasi E2 Kit 1.0 Dalam Proses Pengajaran Dan Pembelajaran Litar Asas Elektrik	40
	Siti Rohaiza Zainol, Noor Aziana Abu Taib & Wan Nadirah Rosli	
7	Basic Of Differentiation Using Three Alternative Approach in Seberang Perai Polytechnic	50
	Siti Faridah Ismail, Rosila Adnan & Rohani Hamsan	
8	Bio Natural Food Seasoning from Eugenia Cephalanthum Using Dehydration Method	60
	Hidayah Julaihi, Theivya A/P Santhanasamy & Felicia Bong Lee Chen	
9	Cabaran dan Masa Depan Muzium Negeri Kedah	68
	Juaini Jamaludin	
10	Co-Integration Between Malaysia Stock Market, ASEAN and ASEAN Plus Three Countries During Pre and Post 14th Malaysia's General Election: A Short Run Analysis	72
	Anas Fathul Ariffin, Muhammad Akmal Hakim & Muhammad Hilmi Samian	
11	Computer Science Students' Learning Preferences, Mental Health, And Emotional Issues During Pandemic Covid-19 While Moving Towards Endemic	78
	Ahmad Faiz Ghazali, Noor Azrin Zainuddin, Ahmad Kamalrulzaman Othman & Yusnita Sokman	
12	Customer's Satisfaction: The Role of Food Quality, Service Quality and Ease of Website in Online Food Delivery	86
	Nur Afifah Aliah Husaini, Norhamizan Hamir, Rashid Salleh & Zamri Ahmad	
13	Digital inheritance: Legal Challenges in Malaysia	98
	Nor Azlina Mohd Nor & Ahmad Shamsul Abd Aziz	

14	Digital Literacy: Presentation Made Easy with ACE Alice Shanthi, Nur Izzah Jamil, Sheela Paramasivam, Siti Noor Dian Ahmad & Mohd Nur Fitri Mohd Salim	106
15	Diploma Students' Perceptions of Online Assessment: The Anchor That Holds Them in The ESL Classroom Jaqueline Susan Rijeng, Imelia Laura Daneil, Kimberley Lau Yih Long, Tang Howe Eng & Christine Jacqueline Runggol	115
16	Evolusi Tadbir Urus Dan Perundangan Wakaf Di Malaysia: Satu Analisis Rohayati Hussin, Mohd Zulharmey Abdullah, Afiffudin Mohammed Noor & Farahdina Fazial	125
17	Exploring Strategies to Reduce Adolescents' Involvement in Risky Behaviours from The Perspective Of A Probation Officer Lina Mursyidah Hamzah, Sharifah Muzlia Syed Mustafa, Nurul Fitriah Alias & Norazah Abdul Aziz	142
18	Factors That Lead to Poor Mental Health of Social Media User among UiTM Kedah Degree Students Nur Elisa Aqila Amir Yusrie, Sarah Sabir Ahmad, Azfahane Zakaria & Mhd Azmin Mat Seman	147
19	How The Covid-19 Pandemic Has Increased the Risk of Compulsive Buying Behaviour And Online Shopping Addiction For Apparel Purchasing In Malaysia: An Overview Of Generation Y And Generation Z Normaziana Hassan, Basitah Taif & Rosita Mohd Tajuddin	155
20	Hubungan Antara Impak Teknologi Maklumat Dan Budaya Organisasi Dalam Kalangan Kakitangan FRIM Nor Arinah Mohamed Zemudin, Muhammad Badri Ishak, Nurul Madiha Mohd Ilham & Wan Nur Syazmira Wan Suhaimi	168
21	Inhibiting Factors to Successful Virtual Teaching and Learning in Engineering Science Topic from the Perspectives of Polytechnic Lecturers Nurul Ain Saipudin, Noorul Amilin Saipudin & Nornazira Suhairom	174
22	Inovasi Sosial Melalui Program Akademik Intensif untuk Pelajar STPM Aliran Sains Tercicir Marinah Muhammad, Wong Hie Ling, Aainaa Syazwani Mohamad Amir Hamzah & NoorJanatun Naim Jemali	183
23	Investigating the Usefulness of TikTok as an Educational Tool in Learning Chemistry Nur Farha Shaafi, Mohammad Mubarrak Mohd Yusof, Nurul Nabilla Mohammad Khalipah & Norhazly Mohd Hanif	187
24	IPQUEUE: Indoor Premises Control Using Quick Response (QR) Code for Covid-19 Pandemic Mohd Suffian Sulaiman, Zuraidah Derasit & Sharizah Shahar	200

25	Kajian Arah Kiblat Liang Lahat Lama Bagi Tanah Perkuburan Islam Syed Idrus Syed Salim & Nor Asmadi Asri	213
26	Keberkesanan Kaedah Masa Hakiki Sistem Penentududukan Sejagat Dalam Penubuhan Stesen Kawalan Kerja Ukur Tanah Asiah Abdul Satar, Nor Azme Nordin & Sulzakimin Mohamed	220
27	Kesediaan Pensyarah Sains Kejuruteraan Dalam Pelaksanaan Mini Projek Secara Hibrid Di Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah Nur Elyani Musa, Shamsul Arif Ismail & Azlina Hassan	229
28	Keunikan Partikel 'Lah' Dalam Terjemahan Surah Yasin di Malaysia Mohd Sufian Ismail & Anida Sarudin	238
29	LEVs As an Assessment Tool for Affective Domain In Laboratory Courses For Diploma In Civil Engineering Narita Noh, Noor Raifana Ab Rahim, Nur Zaidani Wati Mohd Darwis & Juwita Asfar	246
30	Measurements of Customer's Satisfaction towards Courier Services in Malaysia during Covid-19 among Students in UiTM Kedah Siti Nursyahirah Zaffendee, Sarah Sabir Ahmad, Azfahane Zakaria & Mhd Azmin Mat Seman	256
31	Measurements Of Depression Level Among Students in UiTM Kedah Adlin Mohd Anizam, Sarah Sabir Ahmad, Azfahane Zakaria & Syed Mohammed Alhady Syed Ahmad Alhady	264
32	Media Arts as An Art-Based Interventions in the Institutional Care Environment Raja Eda Shabina Raja Raimie, Mohammad Kamal Sabran & Nur Zaidi Azraai	270
33	Mengatasi Kesalahan Umum Yang Pelajar Lakukan Semasa Menjawab Soalan Peperiksaan Sains Kejuruteraan Nur Azilina Abdul Aziz, Koa Chee Hoon & Siti Aishah Azmi	279
34	Pelaksanaan Wakaf Air di Malaysia: Satu Tinjauan Tadbir Urus Dan Perundangan Nurul Mazrah Manshor, Rohayati Hussin, Syatirah Abu Bakar, Nur Irinah Mohamad Sirat & Salmah Roslim	288
35	Pembangunan MOOC Bagi Kursus Foundation Mandarin (Level II) Berpanduan Model ADDIE Ting Hie Ling	294
36	Pengaruh Budaya Merantau Terhadap Evolusi Seni Bina Rumah Tradisional Negeri Sembilan, Malaysia Mohamad Hanif Abdul Wahab, Azizi Bahauddin & Nor Aniswati Awang Lah	302
37	Pengesanan Graduan Kolej Komuniti Jelebu Ketika Pandemik Covid-19 Noor Aziana Abu Taib, Siti Rohaiza Zainol & Zainatul Fakhir Zainon	313
38	Penggunaan iPad Dalam Menambakbaik Interaksi Di Kalangan Pensyarah Dan Pelajar Bagi Kursus Matematik Kejuruteraan 1 Mohd Syukor Che Omar & Azlina Hassan	317

39	Penggunaan Video <i>YouTube</i> Dalam Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Mandarin: Satu Tinjauan Awal Lee Chai Chuen & Nor Azrina Mohd Yusof	328
40	Penguatkuasaan Undang-Undang Dalam Menangani Penyalahgunaan Media Sosial di Malaysia Ahmad Shamsul Abd Aziz & Nor Azlina Mohd Nor	333
41	Penyampaian Amalan Pengajaran Dan Pembelajaran (Laboratory Work) Secara Atas Talian Terhadap Pembelajaran Pelajar Diploma Geomatik Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah Nur Aisah Ab Moin & Asiah Abdul Satar	343
42	Pelaksanaan Ujian Pra Sebagai Alternatif Untuk Meningkatkan Pencapaian Markah Pelajar Bagi Kursus DBM20023 Matematik Kejuruteraan 2 Siti Norhazlina Shafie & Rosila Adnan	351
43	Persepsi Pelajar Terhadap Penggunaan E-Book Dalam Menyelesaikan Tugas Kajian Kes Farah Abdul Malek, Rohaida Abu Bakar & Liyana Murni	359
44	Promoting Learner Autonomy Through Online Global Interactions Among ESL Students Sharina Saad, Rafidah Amat & Nor Asni Syahriza Abu Hassan	365
45	Remote Learning in The Time of Post - Covid-19: The Conceptual Framework of An Interactive PdPR For Primary School Via Visual Basic Programming Aslina Omar, Samsiah Abdul Razak, Nur Insyirah Mohamad Radzi & Ini Imaina Abdullah	380
46	Strategi Pembelajaran Bahasa Melayu dalam Kalangan Murid Cina di Sekolah Jenis Kebangsaan Cina Wee Kee Quan, Zamri Mahamod & Shamsul Aizuwani Nawi	385
47	Stres Dan Kepuasan Kerja: Analisis Inferensi Faktor Gender Dan Status Perkahwinan Dalam Kepuasan Kerja Pensyarah IPG Punitha Muniandy, Khairani Zakariya, Azhar Mohd Ali & Ahmad Sukari Mohamad	397
48	Student Satisfaction of Public Transportation at UiTM Kedah Muhammad Azizi Azizurrahim, Sarah Sabir Ahmad, Azfahane Zakaria & Mhd Azmin Mat Seman	408
49	Sustainable Smart Retirement City: A Concept Paper Nazmi @ Nazni Noordin, Zaherawati Zakaria, Mohd Zool Hilmie Mohamed Sawal, Mohd Syahmizan Azmi & Adnan Aminuddin	417
50	Teknik Retorik Lafaz-Lafaz Berkaitan Dengan Syaitan Dalam Al-Quran Muhamad Khairul Anuar Zulkepli, Burhanuddin Wahab, Ahmad Fauzi Yahaya & Mohd Zulkhairi Abd Hamid	425
51	The Determinants and Impact of Social Media Content on Consumer Engagement Marha Abdol Ghapar, Azlina Shamsudin, Nazlin Emieza Ngah & Nur Dalila Adenan	438

52	The Distraction That Affects Students Focus	446
	Nur Khalyda Kamarol Hisham, Sarah Sabir Ahmad, Azfahanee Zakaria & Syed Mohammed Alhady Syed Ahmad Alhady	
53	The Effects of Varying the Duty Cycle to The Output Voltage in Buck Converter	455
	Nurhazwani Saleh	
54	The Impact of i-Pulih Model Towards Methamphetamine Addicts Recovery in PUSPEN Tampin, Melaka	462
	Muhammad Dhamir Audi Azizul, Wan Munira Wan Jaafar, Azlina Mohd Khir & Samir Muhazzab Amin	
55	The Implementation of National Education Assessment System in Malaysian Primary Schools	473
	Shanusi Ahmad, Nor Hasnida Che Md Ghazali & Mohd Nazir Md Zabir	
56	The Influence of Leadership Style on Lecturer's Performance	481
	Azlina Shamsudin, Nalin Emieza Ngah, Marha Abdol Ghapar & Nur Dalila Adenan	
57	The Internet Addiction (IA) Among Youth Generation	487
	Muhammad Arif Ikhwan Aminuddin, Sarah Sabir Ahmad, Azfahanee Zakaria & Mhd Azmin Mat Seman	
58	The Relationship Between Curricular Activities Among Students' Leadership	493
	Syarifah Nur Bahirah Syed Jamalulil, Sarah Sabir Ahmad, Azfahanee Zakaria & Syed Mohammed Alhady Syed Ahmad Alhady	
59	The Role Entrepreneurship Education in Moderating Intention to Be An Entrepreneur Among Students With Learning Disabilities In Malaysia	504
	Nazlin Emieza Ngah, Nur Dalila Adenan, Azlina Shamsudin & Marha Abdol Ghapar	
60	The Usage of Open Green Space (Planting Strip Area) at the Perimeter of Terrace House Unit by The Residents: Case Study in Taman Sinar Intan, Sungai Petani	511
	Mohd Zikri Mohd Zaki, Nurul Izzaty Zulkipli, Ahmad Faisol Yusof & Tajul Edrus Nordin	
61	The Use of Scaffolding in Helping Students Complete Tasks That Require Higher Order Thinking Skills	525
	Syakirah Mohammed, Fathiyah Ahmad @ Ahmad Jali, Robekkah Harun & Sharina Saad	
62	Time Passed and How Much Time Is Left? A Study on Motivation to Graduate on Time (GOT)	537
	Nur Dalila Adenan, Marha Abdol Ghapar, Nazlin Emieza Ngah & Azlina Shamsudin	
63	Underground Mapping for Islamic Mausoleum	546
	Syed Idrus Syed Salim, Nor Azme Nordin & Sulzakimin Mohamed	

Pelaksanaan Wakaf Air Di Malaysia: Satu Tinjauan Tadbir Urus Dan Perundangan

Nurul Mazrah Manshor

Jabatan Undang-Undang
Universiti Teknologi MARA, Cawangan Kedah
mazrah@uitm.edu.my

Rohayati Hussin

Jabatan Undang-Undang
Universiti Teknologi MARA, Cawangan Kedah
roha427@uitm.edu.my

Syatirah Abu Bakar

Jabatan Undang-Undang
Universiti Teknologi MARA, Cawangan Kedah
syatirah@uitm.edu.my

Nur Irinah Mohamad Sirat

Jabatan Undang-Undang
Universiti Teknologi MARA, Cawangan Kedah
irinah@uitm.edu.my

Salmah Roslim

Jabatan Undang-Undang,
Universiti Teknologi MARA, Cawangan Kedah
salmah503@uitm.edu.my

ABSTRAK

Mendepani isu keperluan air bersih dan juga cabaran untuk melaksanakan wakaf air di Malaysia adalah titik tolak permulaan artikel ini ditulis. Konsep bersaudara dan tolong menolong sesama umat Islam seharusnya dijiwai oleh seluruh masyarakat. Ibadah wakaf merupakan satu medium yang boleh digunakan untuk tujuan ini dan ianya sangat digalakkan selain zakat, sadaqah, hibah dan sebagainya. Artikel ini membincangkan konsep berkaitan pelaksanaan wakaf air di Malaysia dari sudut perundangan. Artikel ini merupakan kajian konseptual yang menggunakan kutipan data perpustakaan dan dapatan melalui perbincangan bersama panel yang terlibat secara langsung dalam pelaksanaan wakaf air di Malaysia dalam suatu webinar berkenaan wakaf air. Data yang diperolehi dianalisis menggunakan kaedah analisis dokumen. Melalui kajian ini diharapkan dapat memberi kefahaman kepada semua pihak yang terlibat dalam pelaksanaan wakaf air dan seterusnya dapat menggalakkan masyarakat menyumbang dana dalam pelaksanaan wakaf air di Malaysia.

Kata Kunci: Wakaf, wakaf air, perundangan negeri, perlembagaan persekutuan

PENGENALAN

Prinsip bersaudara di kalangan umat Islam digambarkan sebagai tiang sesebuah bangunan yang saling mendukung antara satu sama lain. Islam amat menitikberatkan pertalian persaudaraan serta kasih sayang sesama umatnya. Ini kerana, Allah SWT menyatakan dengan jelas di dalam al-Quran bahawa orang yang beriman itu adalah bersaudara seperti Firman Allah SWT di dalam Surah

Al-Hujurat, Ayat 10 yang bermaksud: “Sesungguhnya orang-orang yang beriman itu adalah bersaudara, maka damaikanlah di antara dua saudara kamu (yang bertelingkah) itu serta bertaqwalah kepada Allah supaya kamu beroleh rahmat”.

Kasih sayang di antara umat Islam telah dizahirkan sejak berkurun lama. Bukan sekadar wang ringgit, harta benda, tenaga dan masa, malah umat Islam juga dianjurkan untuk tolong menolong dan saling bantu membantu dalam hal-hal agama seperti Firman Allah di dalam Surah Al-Ma'idah, Ayat 2 yang bermaksud: “...Dan tolong-menolonglah kamu dalam (mengerjakan) kebajikan dan takwa, dan jangan tolong-menolong dalam berbuat dosa dan permusuhan. Bertakwalah kepada Allah, sungguh, Allah sangat berat siksaan-Nya”.

Allah SWT juga telah berfirman di dalam Surah Al-Baqarah, Ayat 261 yang bermaksud: “Bandingan (derma) orang-orang yang membelanjakan hartanya pada jalan Allah, ialah sama seperti sebiji benih yang tumbuh menerbitkan tujuh tangkai; tiap-tiap tangkai itu pula mengandungi seratus biji dan (ingatlah), Allah akan melipatgandakan pahala bagi sesiapa yang dikehendakiNya dan Allah Maha Luas (rahmat) kurniaNya, lagi Meliputi ilmu pengetahuanNya.”

Berdasarkan dalil-dalil inilah, umat Islam seharusnya menjiwai konsep bersaudara dan tolong menolong sesama manusia. Ibadah wakaf merupakan satu medium yang boleh digunakan untuk tujuan ini dan ianya sangat digalakkan selain zakat, sedeqah, hibah dan sebagainya. Ia juga merupakan salah satu medium umat Islam berkongsi hartanya dengan orang lain semata-mata kerana Allah. Artikel ini akan membincangkan konsep berkaitan pelaksanaan wakaf air di Malaysia dari sudut perundangan.

SEJARAH WAKAF TELAGA KHALIFAH UTHMAN BIN AFFAN R.A

Khalifah Uthman bin Affan R.A salah seorang sahabat Nabi SAW yang menjalankan perniagaan, kaya raya, murah hati dan dermawan. Diriwayatkan pada zaman Nabi SAW, kota Madinah pernah mengalami kelaparan dan juga sukar untuk mendapatkan air bersih. Mereka (kaum muhajirin) sudah terbiasa minum dari air zam-zam di Makah. Satu-satunya sumber air yang tinggal adalah sebuah perigi milik seorang Yahudi, perigi Raumah namanya. Rasanya seperti dengan perigi zam-zam. Kaum muslimin dan penduduk Madinah terpaksa beratur dan membeli air bersih dari Yahudi tersebut. Atas keprihatinan keadaan umatnya, Rasulullah SAW kemudian bersabda: “Wahai Sahabatku, siapa saja di antara kalian yang menyumbangkan hartanya untuk dapat membebaskan perigi itu, lalu menyumbangkannya untuk umat, maka akan mendapat syurga Allah Ta'ala” (HR. Muslim).

Uthman bin Affan R.A yang kemudian segera bertindak untuk membebaskan perigi Raumah itu. Uthman segera mendatangi Yahudi pemilik perigi dan menawarkan untuk membeli perigi Raumah dengan harga yang tinggi. Walaupun sudah diberi tawaran yang tinggi, si Yahudi pemilik perigi tersebut tetap menolak menjualnya, “Seandainya perigi ini saya jual kepadamu wahai Uthman, maka aku tidak mempunyai pendapatan yang boleh aku peroleh setiap hari”. Demikian Yahudi tersebut menjelaskan alasan penolakannya. Uthman bin Affan R.A yang ingin sekali mendapatkan balasan pahala berupa Syurga Allah Ta'ala, tidak berputus asa untuk mengatasi penolakan Yahudi ini. “Bagaimana kalau aku beli setengahnya saja dari perigi” Uthman meneruskan rundingan. “Maksudmu?” tanya Yahudi kehairanan. “Begini, jika engkau setuju maka kita akan mempunyai perigi ini bergantian. Satu hari perigi ini milikku, esoknya kembali menjadi milikmu kemudian lusa menjadi milikku lagi demikian selanjutnya berganti satu ke satu hari yang lain. Bagaimana?” jelas Uthman. Yahudi itupun berfikir, “... saya mendapat wang banyak dari Uthman tanpa perlu kehilangan perigi milikku”. Akhirnya si Yahudi bersetuju menerima tawaran Uthman tadi dan bersepakat mulai hari itu perigi Raumah adalah milik Uthman bin Affan R.A Uthman pun segera mengumumkan kepada penduduk Madinah yang mahu mengambil air di perigi Raumah, sila mengambil air untuk keperluan mereka secara percuma kerana hari ini perigi Raumah adalah miliknya. Dia juga mengingatkan agar penduduk Madinah mengambil air dalam jumlah yang cukup untuk dua hari kerana pada keesokan harinya perigi itu bukan lagi milik Uthman. Keesokan hari Yahudi mendapati perigi miliknya sepi tanpa pembeli kerana penduduk Madinah masih mempunyai persediaan air di rumah. Yahudi itupun mendatangi Uthman dan berkata “Wahai Uthman belilah setengah lagi perigi ini dengan harga sama seperti engkau membeli setengahnya semalam”. Uthman setuju, lalu

Uthman membelinya dengan harga 20,000 dirham, maka perigi Raumah pun menjadi milik Uthman secara sepenuhnya. Kemudian Uthman bin Affan R.A mewakafkan perigi Raumah dan sejak itu perigi Raumah dapat dimanfaatkan oleh sesiapa saja, termasuk Yahudi pemilik lamanya (Tuan Man, 2021).

WAKAF DARI SUDUT PERUNDANGAN DI MALAYSIA

Wakaf tertakluk kepada Undang-undang setiap negeri. Ia tertakluk kepada Jadual Kesembilan Senarai Dua iaitu Senarai Negeri yang memperuntukkan bahawa Majlis Agama Islam negeri-negeri mempunyai kuasa mutlak dalam menggubal undang-undang berhubung dengan wakaf (Rabiatul Hasanah Mahamood et al., 2017). Undang-undang negeri berhubung wakaf adalah:

1. Enakmen Wakaf (Negeri Selangor) 2015
2. Enakmen Wakaf (Negeri Perak) 2015
3. Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam (Kedah Darul Aman) 2008
4. Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Perlis) 2006
5. Enakmen Wakaf (Negeri Melaka) 2005
6. Enakmen Wakaf (Negeri Sembilan) 2005
7. Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Pulau Pinang) 2004
8. Enakmen Majlis Ugama Islam Negeri Sabah 2004
9. Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Johor) 2003
10. Enakmen Pentadbiran Hal Ehwal Agama Islam (Terengganu) 2001
11. Ordinan Majlis Islam Sarawak 2001
12. Enakmen Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan 1994

Hanya negeri Selangor, Terengganu, Perak, Sabah, Melaka dan Negeri Sembilan yang telah menggubal enakmen khas berkenaan wakaf. Ini menunjukkan komitmen kerajaan negeri dalam memartabatkan wakaf secara khusus (Hussin, 2020). Manakala, di peringkat nasional, pemerkasaan institusi wakaf dilaksanakan oleh JAWHAR (Jabatan Wakaf, 2008) yang ditubuhkan pada tahun 2004 oleh mantan Perdana Menteri, Tun Abdullah bin Ahmad Badawi dengan penglibatan Yayasan Wakaf Malaysia (YWM).

TADBIR URUS WAKAF AIR DI MALAYSIA

Pelaksanaan wakaf air sebenarnya bukanlah satu benda yang baru. Seperti yang diterangkan sebelum ini, sejak zaman Rasulullah SAW lagi wakaf air telah wujud. Berdasarkan sejarah era kegemilangan yang paling gemilang adalah pada waktu Uthmaniyyah. Pada ketika itu wakaf digembelngkan untuk membangunkan masyarakat dalam sektor ekonomi dan pertanian serta infrastruktur lain seperti membina jambatan, membina lebuh raya, membina jalan raya, menghubungkan satu wilayah ke wilayah yang lain. Semuanya kebanyakannya menggunakan dana wakaf.

Tetapi dalam konteks Malaysia, sebenarnya walaupun wakaf ini benda yang lama tapi dalam konteks Malaysia ini ia seolah-olah satu jenama baru bagi wakaf air ini. Ini kerana kita masih dibelenggu dengan pemahaman bahawa wakaf ini hanya untuk masjid, tanah kubur, wakaf madrasah, sekolah pondok. Menurut Amir Shaharuddin dalam Program Webinar Wakaf Bersiri, "Wakaf Air: Matlamat dan Harapan" pada 3 Februari 2021, pelawaan kerjasama daripada Kementerian Sumber Air dan Alam Sekitar (KASA) untuk bekerjasama dengan YWM memberi peluang kepada YWM memberi satu dimensi yang baru kepada pengurusan wakaf.

KASA mengambil inisiatif yang berinovasi dalam menangani masalah sumber air bersih terutamanya di kawasan luar bandar. Tanggungjawab untuk memastikan rakyat menikmati sumber air bersih merupakan tanggungjawab kerajaan yang penting dan perlu ditunaikan. KASA telah mencadangkan supaya diwujudkan mekanisme alternatif bagi penyediaan perkhidmatan bekalan air bersih di kawasan luar bandar untuk komuniti kecil yang melibatkan kos yang rendah. Menyedari

hakikat bahawa tidak semua masyarakat kita berada di kawasan yang mudah mendapat bekalan air bersih, kedudukan yang jauh di kawasan pedalaman dan jauh untuk mendapatkan sumber air bersih yang diselenggarakan oleh operator-operator air di peringkat negeri, maka KASA mencadangkan satu konsep pendanaan awam di wujudkan menerusi instrumen wakaf yang bertujuan untuk membiayai projek-projek alternatif sumber air dengan lebih cepat, mudah dan mampan. Program ini dinamakan sebagai Tabung Wakaf Tunai Khas Perkhidmatan Air (Wakaf Air) (Aziz et al., 2022).

Idea mewujudkan wakaf air ini bukanlah idea baharu di mana ianya merupakan inovasi kepada wakaf air yang telah lama diamalkan. Daripada perbincangan di antara YWM dan KASA, pelaksanaan wakaf air ini adalah menepati Maqasid Syariah di mana air merupakan asas kepada kehidupan iaitu hifzul An-nas iaitu penjagaan diri di mana air merupakan bekalan sangat penting untuk kehidupan manusia. Menurut Tuan Man (2021) penyediaan air yang bersih untuk menjamin kebersihan kesihatan rakyat adalah merupakan perkara asas yang mesti dipenuhi oleh pihak kerajaan. Namun begitu, pelancaran wakaf air ini bukanlah bertujuan untuk mengambil alih peranan kerajaan tetapi ianya bertujuan untuk mewujudkan mekanisme alternatif dan melengkapkan kepada perkhidmatan yang sedia ada.

Secara umumnya wakaf air merupakan produk wakaf khas yang diwujudkan di bawah YWM dengan kerjasama antara YWM dan KASA. Inisiatif pelaksanaan wakaf air ini juga telah disambut baik oleh Lembaga Pemegang Amanah YWM yang dipengerusikan oleh Yang Berhormat Senator Dato' Dr. Zulkifli Mohamad al-Bakri, Menteri di Jabatan Perdana Menteri Hal Ehwal Agama di mana pada 20 Oktober 2020 wakaf air dijadikan sebagai produk wakaf khas yang diwujudkan dibawah konsep wakaf tunai Malaysia (Tuan Man, 2021).

Melalui projek wakaf air ini, YWM berperanan sebagai ejen untuk pengumpulan dana. Pengumpulan dana wakaf adalah bagi membiayai projek-projek perkhidmatan air berskala kecil bernilai di bawah RM50,000. Projek-projek ini meliputi sistem pengepaman sumber air dari perigi, pembelian alat-alat ganti, penyelenggaraan bersifat 'sekali beri' (one-off), dana bantuan operasi pencegahan serta pemulihan sistem bekalan air luar bandar; dan penyediaan sumber air alternatif yang melibatkan kos penyelenggaraan yang rendah dan selamat digunakan. (<https://www.ywm.gov.my/wakaf-air>). Menurut Amir dalam Program Webinar Wakaf Bersiri, "Wakaf Air: Matlamat dan Harapan" pada 3 Februari 2021, diperingkat pelaksanaannya ia memerlukan KASA yang lebih mahir untuk menilai dari aspek teknikal mana-mana projek yang akan dilaksanakan dan akan dinilai oleh Jawatankuasa Teknikal terlebih dahulu. JK teknikal ini akan mengadakan lawatan tapak dan menilai sama ada wujud keperluan untuk mendapatkan sumber air dan adakah impak terhadap projek tersebut dapat dilaksanakan.

Berdasarkan rekod, setakat 19 Jun 2022, penggunaan dana wakaf air ini telah melibatkan 27 lokasi seperti di Kg. Melayu Seelong, Senai, Johor Bahru dengan kos pembangunan sebanyak RM34,776.00, Kg. Sungai Sendat, Ulu Yam, Selangor dengan kos pembangunan sebanyak RM42,650.00, Kg. Masjid Ehsaniah, Padang Serai, Beruas, Perak dengan kos pembangunan RM3,910.00, Kg. Padang Durian, Pendang, Kedah dengan kos pembangunan RM45,350.00, Kg. Sungai Mengkuang, Dabong, Kelantan dengan kos pembangunan RM40,525.00, Kg. Batu Balak, Jerantut, Pahang dengan kos pembangunan RM49,475.00, Kg. Tanah Pindah, Jerantut, Pahang dengan kos pembangunan RM49,800.00, Kg. Senduk Ulu & Kampung Senduk Tengah, Changkat Jering, Perak dengan kos pembangunan RM49,000.00, Kg. Permatang Sungkai & Permatang Rambai, Pasir Puteh, Kelantan dengan kos pembangunan RM49,820.00, Pondok Warga Emas Madrasah Ibnu Mas'ud, Kg. Sungai Mahang, Nilai, Negeri Sembilan dengan kos pembangunan RM10,000.00 dan di beberapa lokasi seperti yang dapat dilihat pada Gambarajah 1.

Gambarajah 1: Agihan Wakaf Air Mengikut Pecahan Projek.

Sumber: Yayasan Waqaf Malaysia, <https://www.ywm.gov.my>

WAKAF AIR DAN PENGURUSAN AIR DI MALAYSIA

Seperti kebanyakan isu alam sekitar di Malaysia, pengurusan air di Malaysia tidak mempunyai sistem yang seragam antara satu negeri dengan negeri yang lain malahan juga sistem pengurusan air di Malaysia lebih kompleks disebabkan wujudnya dasar penswastan serta penglibatan begitu ramai akeholder” dalam isu pengurusan air di Malaysia. Secara umumnya bidang kuasa air terletak dalam bidang kuasa negeri, setiap negeri mempunyai pengurusan air yang tersendiri.

Dalam satu sidang khas Parlimen pada pertengahan 2005, Parlimen Malaysia meluluskan pindaan bagi Jadual Kesembilan Perlembagaan Persekutuan yang memindahkan perkara-perkara berkaitan dengan bekalan dan perkhidmatan air daripada Senarai Negeri kepada Senarai Bersama (kecuali Sabah dan Sarawak). Pindaan ini diwartakan pada 10 Februari 2005 dan ia dikuatkuasakan pada 21 Mac 2005.

Dengan pindaan itu, Kerajaan Persekutuan akan mengawal selia industri perkhidmatan air dari segi pelesenan dan kawal selia operator perkhidmatan. Kerajaan Negeri mengekalkan kuasanya terhadap sumber air, kawasan tadahan air dan lembangan sungai. Pada pertengahan 2006, Parlimen Malaysia meluluskan dua undang-undang yang mengubah cara Malaysia menguruskan perkhidmatan air iaitu Akta Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara iaitu Akta 654 atau Akta SPAN dan Akta Industri Perkhidmatan Air iaitu Akta 655.

Akta 654 menggariskan peranan, fungsi dan bidang tugas SPAN manakala Akta 655 memperuntukkan kawal selia meliputi ekonomi, teknikal dan sosial serta perlindungan hak pengguna. Selain daripada itu sistem bekalan air di Malaysia turut melibatkan pelbagai jabatan, sistem tadahan air dan punca air diletakkan di bawah pengurusan kerajaan negeri yang turut melibatkan jabatan perhutanan serta hutan simpan kerana kebanyakan kawasan tadahan air berada dalam kawasan hutan simpan. Setelah air mengalir ke empangan, ini diuruskan pula oleh agensi yang berbeza bergantung pada jenis empangan. Empangan untuk Penebatan banjir dan pengairan di bawah Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS), apabila ke loji rawatan air pula, air akan diuruskan oleh lembaga air negeri, atau jabatan kerja raya atau syarikat air yang dilantik oleh kerajaan negeri dan apabila air mengalir ke paip ia akan berada di dalam industri perkhidmatan air negara di bawah kelolaan Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN), turut terlibat secara langsung dalam sistem pengurusan air negara ialah Jabatan Alam Sekitar yang mengawal kualiti air sungai, kualiti air minuman pula dikawal di bawah Kementerian Kesihatan.

KESIMPULAN

Oleh itu, dapat difahami bahawa pelaksanaan wakaf air di Malaysia bukanlah sesuatu yang baharu. Ia adalah satu inovasi anjakan paradigma dalam konteks wakaf bahawa wakaf bukanlah terhad kepada wakaf pendidikan untuk madrasah, untuk sekolah pondok sahaja. Tetapi ia boleh diluaskan kepada infrastruktur yang asas kepada masyarakat seperti wakaf air. Pembekalan sumber air melalui wakaf merupakan medium alternatif sumber air yang dilaksanakan oleh kerajaan untuk membantu masyarakat mendapatkan sumber air bersih dengan mudah, cepat dan mampan. Walaupun pelaksanaannya diperingkat persekutuan namun ia bukanlah bermaksud pihak YWM dan KASA mengeneipkan Majlis Agama Islam Negeri (MAIN). MAIN masih lagi menjadi peranan pembimbing yang utama dalam melaksanakan projek wakaf air ini. Justeru itu, setiap projek wakaf air yang melibatkan negeri akan dimaklumkan kepada MAIN.

RUJUKAN

- Aziz, A., Ismail, S., Ibrahim, M.A., Ismail, M.S.I. (2022). *Inisiatif Perlaksanaan Wakaf Air di Malaysia: Pembangunan Dan Pelaksanaan Dari Tahun 2020-2022*. Journal of Islamic, Social, Economics and Development (JISED). 7(45) [June 2022]. 81 - 90] Doi: 10.55573/JISED.074507
- Jabatan Wakaf, Zakat dan Haji (2008). *Manual Pengurusan Model Perundangan Wakaf*.
<https://www.ywm.gov.my/wakaf-air>
http://www.span.gov.my/index.php?option=com_content&task=view&id=17&Itemid=138
<https://www.youtube.com/watch?v=gu7xASGIZM8>
- Program Webinar Wakaf Bersiri, "Wakaf Air: Matlamat dan Harapan" 3 Februari 2021.
- Mahamood, R.H., Shahimi, S., Hameed, L.B.M & Mustaffha, N. (2017). Kawalan Dalaman Tadbir Urus Wakaf di Malaysia. *Asian Journal of Accounting and Governance*, 8(Special Issue), 49–58. <https://doi.org/10.17576/ajag-2017-08si-05>.
- Md. Khalid, R., A. Ghani, M.A.A., Jalaludin, M.Z., Ab Rahman, S., & Yaacub, N.A. (2021). Waqaf Air dan Isu Perundangan di Malaysia. *Islāmiyyāt*, 43(Isu Khas), 165–172.
- Hussin, R. (2020). *Law and Governance of Waqf in Selected Higher education Institutions (HEIs) in Malaysia: Lessons Learnt from Turkey*.
- Tuan Man, T.I. (2021, February 3). *Wakaf Air "Matlamat dan Harapan"*. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=gu7xASGIZM8>